

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput II. Peccata in cibo & potu per excessum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

CAPUT II.

Peccata in cibo & potu per excessum.

An humana carnes licite comedantur?

1. Inquires primò. Cùm ipsum diæta-
men naturale, quo animus
horret, carnes humanas manducare;
ostendat, earum usum esse magnum
intemperantiæ excessum, & peccatum
mortale, ut latè probat Gobat *de ebri-
tate c. 28. à n. 175.* Inquires, inquam,
an saltem in aliqua gravi necessitate, in
qua omnes alii cibi desint, liceat co-
medere prædictas carnes hominis, jam
aliàs occisi? Dico (*occisi*) nam cer-
tum est, non licere tibi, hominem oc-
cidere, ut tu etiam in necessitate car-
nibus illius vescaris.

2. Respondeo. Ejusmodi gravi
necessitate existente, ut si quis mortem
vellet appetiturus ob inedia, nisi eas
comederet, eas comedere, non esse
peccatum. Ita S. Thomas, Sanchez,
Lessius, aliique cum Diana p. 3. tr. 6.
res. 48. Ratio est, quia in tanta ne-
cessitate ipsum idem diæta-
men tibi concedit, ut scilicet à te vita om-
nibus viis non prohibitis seruetur.

Quòd autem id prohibitum tunc
non sit, ut item, quòd inde nullum
damnum fiat tertio, patet ex eo, quòd
nec prohibitio, nec tertii damnum, ne
probabiliter quidem, afferri potest.

Quòd si Pasqualigus *de Jejunio decis.*
11. & Azor, Fagundes, aliique ab eo-
dem citati, dicant, esse mortale etiam
in necessitate; quia id prohibitum est

Tambur. de Praecept. Eccles.

jure naturæ, siquidem est, ajunt, con-
tra rectam rationem, non sunt audien-
di, quia nimis gratis id dicunt; horror
enim naturalis comedendi sine necessi-
tate humanas carnes quem modò n. 1.
supposuimus, valdè minuitur.

Confirmatur, quia prædicti Docto-
res ultro concedunt, posse in medica-
mentis, quempiam uti humanis carni-
bus, ut est communis praxis; ergo et-
iam in casu nostro, cùm tunc ear-
nes sint vitæ medicamentum. Scio,
eos conari afferre disparitatem, sed cer-
tè solidam nequaquam possunt.

3. Quæres primò: Si in ea ne-
cessitate posset quis illis vesci, obliga-
tione?

Respondeo: puto, non obligari, ex
ea universali ratione, quam supra c. 1.
num. 4. & 5. innuimus, quia nemo ob-
ligatur cum extraordinarijs medica-
mentis, & consequenter cum tam ex-
traordinario cibo, & valdè insolito,
qualis est humana caro, vitam tibi pro-
ducere extra casum boni publici. Le-
gite Sanchez *lib. 1. in Decal cap. 18.*
num. 14.

4. Quæres secundò: Quid de il-
lis senibus, qui bibunt sanguinem ex
vena secta adolescentis detractum, ut
eorum vigor concilietur, & senectus
prorogetur?

Respondeo. Sanè Baldell. *disp. 29.*
num. 19. testis est à Marsilio Ficino, &
pluribus alijs Medicis, hunc potum
laudari, tamquam singulare pharma-
cum ad conciliandum vigorem corpo-
ris senilis, & ad senectutem prorogan-
dam. At id negant alij cum Lessio, ad-
dente Ficinium, & alios Medicos, ejus

D d d

le.

sequaces, fortè in ratione medica esse deceptos.

Verùm supposita veritate talis medicamenti, ajo cum Baldello, & Lessio, ad prædictum finem posse licitè senem hoc uti remedio ex consilio Medici, præsertim si foret Princeps necessarius bono publico. Ratio est, quia hæc dicta utilitas excusat à peccato assumptionem talis remedii ex se, & intrinsecè non mali.

Carnes animalium crudas comedere.

5. **I**nquires secundò: An comedere carnes animalium crudas, sit peccatum? Crudas, inquam, nam de carnis sole, vel fumo assatis, vel sale maceratis, querendum non est; quia has non esse crudas, sed coctas nullus ignorat.

6. Respondeo: Esse peccatum grave, vel leve, pro ut grave, vel leve damnum sibi quis, eas sic comedendo, fortè infert, non esse dubium. At præscindendo ab hoc detrimento salutis, dico primò nullum esse peccatum, quando ex rationabili causa sic crudæ comeduntur, si non habeatur commoditas coquendi, vel sic crudæ essent necessariæ ad sanitatem, &c. Dico secundò, præciso omni damno, præcisâque rationabili causa, esse duas sententias. Fagundez *Præcep. Ecc. 4. lib. 1. cap. 2. num. 4.* ait, non esse peccatum mortale. Pasqualigus, *decis. 15* ait, mortale esse; quia est belluinum quid, & barbarum, habetque dissonantiam cum recta ratione; unde, cum sequatur inde gravis jactura humanæ digni-

tatis, eas sic comedens, ait, non excusatur à mortali. Mihi certè, qui libentè sequor sententiam Fagundez, videtur quidem dissonum, atque ab humanis, rectèque sententium moribus alienum, eas comedere, unde fortasse aliqua sit venialis deordinatio, sed quòd sit deordinatio gravis, atque adeò peccatum mortale, æternæque Inferni pena mulctandum, affirmare nec valeo, nec audeo cum Gobat, *loco citat. num. 129.*

Comedere extraordinaria, cretam, terram, &c.

7. **I**nquires tertio: An comedere ea, quæ non sunt ordinata ad hominum alimentum, e. g. cretam, terram, ferrum, paleas, carbones, & similia, præscindendo à damno, quòd sanitati inferunt (hoc enim gravi, vel levi interveniente, graviter vel leviter peccati, nimis sæpè in simili dictum est; id enim est contra propriam charitatem; nam proptereà quantitatem modicam ex illis edere, rarò ex hoc cap. excedit venialem culpam) sed, ut dico, an iis vesci, præscindendo à damno, liceat?

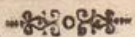
8. Respondet Pasqualig. *decis. 14.* & sic distinguit. Si quis ob infirmitatem, vel quid simile ea concupiscat, quia tunc ob delectabilitatem, quam habent, induunt rationem cibi, non est, ait, peccatum mortale, sed veniale dumtaxat, quia tunc est inordinatus quidam appetitus, sed certè non gravis, sicuti non gravis deordinatio reputatur nimis aliorum ciborum appetitus. At si cesset harum rerum concupiscentia, iis vesci, peccatum mortale est, quia sic gra-

TAMEN
in
seccis
MISA
de
redibus
E.
30.

De febricante volente bibere.

gravis injuria propria personæ contra ordinem præscriptum à natura, quæ alios cibos sufficientes, non autem illa pro hominibus instituit.

9. Sed profectò donec ostendas gravem deordinationem, vel grave aliquod præceptum, hanc peccati gravitatem cognoscere non possum, memor illius doctrinæ toties à me repetitæ S. Thom. in quodlib. 9. quæst. 7. art. 15. Periculose determinatur, aliquid esse peccatum mortale, nisi expressa veritas habeatur. Quare puto in utraque parte distinctionis Pasqualigi, præciso damno, solam inordinationem venialem, atque adedò solùm veniale peccatum inveniri; unde puellas comedentes sæpè terram, cretamque reprehendo quidem de mortali ex periculo gravis damni, non autem ex dicta deordinatione. Ac de his quidem sic habet Quintanaduennas, tom. 2. singulari tract. 3. singul. num. 7. rr. 7. Meminerint Confessarii, & adolescentulas moneant, culpam gravem committere, quando edunt calcem, carbonem, figula vasa, seu testea, seu fragmenta, salem, triticum, & similia, quæ non levem salutis jaçturam inferre communitè solent, etiam si paulatim deglutiantur, aut ipsæ dicant, sibi minime nocere: & in has severissimos se ostendant, absolutionem nonnumquam differendo. Hæc Quintanaduennas satis rigidè; nam si parum, aut ratò illarum rerum edant, non videntur admodum suæ salutis nocere.

10. **I**nquires quartò: An, si quis e.g. febris laborat, sitimque gravem patiatur, possit licitè bibere?

11. Respondeo, verbis Caram. in Theol. Reg. tom. 1. num. 45. qui sic habet. Petrus laborat febris, vult aquam in accessu bibere; petis, an peccet? Volo doceri; quid ex isto aquæ haustu sequetur? Si solùm sequetur, quòd febris sit molestior, & laboriosior, non peccat venialiter, quia ipse est dominus suæ commoditatis, & ut potest, disciplina, & Jejunio, se commoditate privare propter DEUM, etiam posset haustu illo aquæ, si ex haustu illo nihil præter incommoditatem sequeretur.

Possit ex illo haustu sequi, quòd febris duret per plures horas; & tunc item peto, an ista febris evidenter futura sit causa directa, ut ipse omittat aliquam obligationem, cui aliàs teneretur satisfacere (puta, si ille ægrotus haberet mediocrem salutem, nempe sufficientem, ut post discessum febris teneretur, aut legere suas horas, aut in die festo audire sacrum, & propter istum haustum evidenter sciret, se redi incapacem, ut illi obligationi responderet;) tunc obligationis omisso illa, voluntaria contenda est, & juxta istius omissionis, aut levitatem, aut gravitatem est illa intemperantia judicanda.

Potest tandem ex illo haustu sequi evidens mortis periculum, & tunc ille peccat mortaliter. Hactenus Caramuel.

12. Sed dubitabis adhuc, an, si hujusmodi æger gravissimam, intolerabilemque sitim pateretur, posset sine peccato bibere, tamen cum evidenti periculo mortis? Ratio dubitandi oritur ex illa doctrina, quam supra alerebamus in simili *cap. I. num. 4. & 5.* ubi concessimus, non obligari infirmum molestissimam Medicinam sumere, quia cum tanto labore nequaquam propria charitas obstringit, nec vita nostra est cum tanto excessivo dolore conservanda.

13. Respondeo. Prima facie paritas videtur esse eadem; sed ego introspicio illam disparitatem; nam nolens assumere illa difficillima remedia, se habet solum negativè, & solum veluti permissivè dat suæ morti occasionem, at in casu præsentis se habet positivè, & per aquam, quam voluntariè bibit, est causa positivè concurrens ad suam mortem. Sic mihi videtur; sed tamen aliis, me sapientioribus, id decidendum relinquo.

An teneamur abstinere à carnibus, vel vino, ob bonum spirituale?

14. **C**asus posset esse hujusmodi. Ad eum stimulis turpibus afficeris, ut videas, cum esu carniùm, vinique potu, vel duplici plena refectioe, eos vinci à te non posse, & inquiris, an tenearis ab illis abstinere, & jejunare?

15. Respondet Fernandez apud Dianam *p. 1. tr. 9. res. 30.* non solum te, tuique similes teneri ad prædictam abstinentiam, quando id necessarium

est ad tuam spiritualem salutem; ut quando urget gravis tentatio, & aliud remedium non suppetit; verum etiam prægnantes teneri, quamvis ad sit periculum abortus; siquidem salus propria spiritualis præferenda est saluti corporali aliorum. Homobonus autem apud eundem, & idem Diana loco cit. hanc sententiam non admittunt in prægnante, cum ea possit contra stimulos inhonestos sibi consulere aliis remediis, nempe oratione, Sacramentorum frequentia, piis consiliis, aliisque spiritualibus armis: quare non debet tanto detrimento suum foetum exponere. Hæc illi. Quoniam ergo regulariter quilibet suis gravibus tentationibus posset aliis viis se opponere; & ex alia parte non potest esse certus, quod etiam sic easdem non patiatur, non erit quis obligandus ad deserendum ordinatum, temperatumque usum vini, carniùmque moderatam refectioem.

Se Cibis ingurgitare.

16. **A**N sit peccatum mortale, se cibis ingurgitare usque ad vomitum, semper præcindo à detrimento salutis?

17. Respondeo. Si id fiat ex præscripto Medicorum, nullum esse peccatum, quia tunc est medicina utilis salutis, ut cum S. Thoma *2. 2. q. 188. a. 6.* omnes docent. At si quis id faciat absque dicta utilitate, Sylvester, *Ver. Gula,* & Angelus, *Ver. Immunditia,* affirmant, esse peccatum mortale. Navarrus verò, Cajetanus, & Diana *p. 1. tr. 13. n. 40.* dicunt, solum esse veniale, quia peccatum gulæ extra ebrietatem regu-

TAMEN
in
sicce
NUNQUAM
de
realibus
E
30.

regulariter est veniale. Hæc sententia est probabilior, ad quam videtur etiam inclinare S. Thomas loco citato ad hæc. his verbis: *Li et utile sit post superfluam commestionem illam vomere juxta illud Eccl. c. 22. (Si coactus fueris in edendo multum, surge e medio, & vomere, & refrigerabit te;) tamen vitiosum est, quod aliquis huic necessitati se subdat per immoderantiam sibi, ac potus.* Ita S. Thomas. Ecce, quomodo id appellat duntaxat vitiosum, nec aliam majorem censuram addit.

CAPUT III.

De peccato ex superfluo vini potu.

Hoc est, de ebrietate.

1. **N**on est nobis hic sermo de illo superfluo vini potu, quo quis eo modo satiatur, quo identidem in sacris litteris accipitur nomen ebrietatis, veluti est illud *Isaie, cap. 25. Descendat imber, & inebriet terram, hoc est, satiet;* sed de eo, qui ita hominem fatiat, ut ejus mentem conturbet, impotentique rationis pro aliquo tempore reddat.

An, & quale peccatum sit, se inebriare?

2. **I**nquires igitur primò. An se voluntariè inebriare, sit peccatum mortale? Dico (*voluntariè*) si enim quis nihil prorsus suspiciens de futura ebrietate, ex eo quia numquam expertus fuerit, se tanto, vel tanto vini potu

usum rationis amittere; si quis, inquam, bona, quoad hoc, fide, bibat, hunc non peccare peccato ebrietatis, scimus omnes, quia tunc ebrietas eveniret contra, vel præter suam voluntatem. De eo igitur est locutio, qui vel bibit, ut se inebriet, quod est expressè, & directè velle ebrietatem; vel cum advertat, se inebriandum, attamen à tanto vini potu non se cohibet, quod est velle ebrietatem indirectè. Hæc autem ebrietas sic defini solet. Est *voluntarius excessus in potando usque ad violentam usum rationis privationem.* Addit Lessius, *lib. 4. cap. 3. dub. 3. (i)que causa voluptatis.*

3. **R**espondeo. Communiter Doctores vel docent, vel supponunt, ebrietatem esse peccatum mortale; & quidem merito; nam, *Nolite errare* (ait S. Paulus 1. ad Corinth. 6.) *neque fornicarij, neque idolis servientes neque ebriosi Regnum DEI possidebunt.* Et ad Galat. 5. *Manifesta sunt opera carnis homicidia, ebrietates, commestiones, & his similia, que prædisco vobis, sicuti prædixi, quoniam, qui talia agunt, Regnum DEI non consequentur.* Lege Baldellum, *lib. 5. de leg. disp. 30.* Theoph. Raynaud. *de virtutibus lib. 6. à num. 102.* Lessium, Valentiam, aliosque apud Gobat, *de ebrietate, c. 6. & deinceps.*

4. **S**ed difficultas est assignare, quamnam sit ratio tantæ culpæ? Communiter cum S. Thoma 2. 2. q. 150. a. 1. hæc affertur, quia est contra dictamen rectæ rationis, quod homo sciens, & volens seipsum priveret usu rationis; siquidem ratio, & potestas utendi ratione,

D d d 3 ne,